O PLIMBARE PRIN NECUNOSCUT ALĂTURI DE DANTE

Autor: Iarina Albu | 21 decembrie 2021

Divina Comedie a lui Dante Aligheri a fost scrisă acum aproximativ 700 de ani și probabil a fost reluată de cel puțin atâtea ori. În mod bizar, oamenii nu par să se fi plictisit de acest subiect, deși în zilele noastre unii ar putea susține că descrierea unei călătorii prin iadul iudeo-creștin este desuetă.

Ce mă face pe mine să abordez astăzi ceea ce pare, poate, a fi o reluare frivolă a acestei opere este o teză a etnologului Claude Lévi-Strauss, care susține că miturile (până la urmă povești inventate de cineva, cândva) au o adaptabilitate geografică și istorică nemaipomenită, vorbesc despre lucruri aparent incoerente din viața de zi cu zi, oferind o explicație globală, sunt formulate într-un limbaj accesibil și conțin o cunoaștere esențială sub formă de lecții simple. Ei bine, o poveste care încă dăinuie și pare vie după sute de ani se apropie de această definiție a mitului.

Repovestirea despre care vreau să vorbesc astăzi nu pare, la prima vedere, să aibă ceva de-a face cu cartea veche și impunătoare din biblioteca bunicului. Este vorba de o animație numită *Over the Garden Wall*[1], care, la o analiză mai atentă, se dovedește a fi o reluare ingenioasă a *Divinei Comedii*, adaptată geografic (acțiunea se petrece într-un loc numit Necunoscutul[2], nu în infernul creștin clasic) și istoric (protagoniștii trăiesc undeva prin anii ’90), formulată într-un limbaj (vizual) accesibil – un stil de animație absolut încântător – care ascunde lecții de viață relevante atât pentru copii, cât și pentru adulți. Putem spune astfel că, în accepțiunea lui Lévi-Strauss, Patrick McHale, creatorul animației, a reușit să aducă narațiunea lui Dante la nivel de mit.

Pentru a explora în ce măsură se aseamănă cele două opere, ar trebui întâi să facem cunoștință cu protagoniștii. Wirt și Greg sunt doi frați vitregi care se trezesc, precum Virgil și Dante, într-o pădure bizară, fără vreo amintire în legătură cu modul în care au ajuns acolo. Wirt este fratele mai mare, un poet într-o continuă introspecție care este îndrăgostit de Sarah, pe care preferă să o admire de departe. Așadar, Dante, dar cu o pălărie caraghioasă și pantofi de culori diferite. Amândoi sunt mândri, deși, în mod paradoxal, Wirt are și o stimă de sine foarte fragilă.

Greg este Virgil, bardul, ghidul, într-un oarecare sens, deși el nu are cunoștințe despre Necunoscut cum are Virgil despre Infern. Curajul și curiozitatea sa îl fac mai apt să se confrunte cu provocările acestui tărâm decât este Wirt, făcându-l un ghid neconvențional pentru fratele său mai mare. Greg e și el un soi de poet, compunând mereu cântece caraghioase care ridică moralul celorlalte personaje. Faptul că melodiile lui Greg sunt apreciate de ceilalți și poemele lui Wirt sunt ignorate (de Greg) sau batjocorite (de însuși Wirt) reflectă modul în care poemele lui Virgil și ale lui Dante sunt percepute pe parcursul *Divinei Comedii*. Ca și Virgil, el nu îl poate ajuta pe Wirt în ultima parte a călătoriei, acesta trebuie să își rectifice greșelile și să găsească drumul spre casă de unul singur.

Apare și personajul lui Beatrice, însă numele e locul unde asemănările cu muza lui Dante se opresc. Ea își petrece mare parte din poveste fiind antiteza tizului ei, descurajând ceea ce ea consideră a fi ideile frivole ale celor doi și conducându-i spre damnare, mai degrabă decât spre mântuire.

Dar ce poveste nu are un antagonist? Ca și spectatorii, cei doi frați par să fie într-o continuă căutare a unui personaj de înfruntat, dar atât cei care privesc aventurile de acasă, cât și Greg și Wirt sunt păcăliți de fiecare dată, cei pe care îi consideră a fi antagoniști fiind de obicei chiar de ajutor. Însă toți acești falși antagoniști ne avertizează în privința adevăratului personaj rău al acestei povești, Bestia[3], o aluzie transparentă la Lucifer. Amândoi sunt prezenți în toate nivelurile Infernului sub forma unor umbre sau a unor mici țestoase negre. În mod paradoxal, deși se manifestă sub formă de umbră, Bestia trebuie să țină aprins felinarul care arde sufletele celor pierduți, la fel ca Lucifer, care devorează suflete. Numele lui Lucifer înseamnă „purtător de lumină”, lucru pe care Bestia îl face prin intermediul Pădurarului, pe care l-a păcălit pentru a-i ține felinarul aprins.

Asemănările nu se opresc însă la nivelul personajelor, ci se reflectă și în toposul pe care acestea îl parcurg. Deși reflectă o viziune populară a iudeo-creștinilor asupra iadului, Infernul lui Dante a fost o invenție personală și reflectă o multitudine dintre interesele și credințele autorului; similar, este implicat faptul că Necunoscutul este construit din experiențele și activitățile lui Wirt (și, în mai mică măsură, ale lui Greg). Inscripția de la intrarea în Infern, „Lasciate ogne speranza, voi ch’intrate”[4], este reluată oral în cazul nostru, prin spusele Pădurarului, care îi avertizează pe băieți că singurul mod în care se pot întoarce acasă este să nu deznădăjduiască.

Over the Garden Wall este împărțită în 10 episoade a câte 10 minute, toate în afară de primul reprezentând câte unul dintre cele 9 cercuri ale Infernului în viziunea lui Dante. Asemănările dintre cele două se regăsesc la nivel de detalii mai mult sau mai puțin subtile, însă animația poate bucura și fără cunoașterea detaliată a operei lui Dante. Pentru a nu lungi prea mult acest articol și pentru a lăsa intactă bucuria cititorului la

vizionarea animației, nu voi detalia și asemănările dintre cercurile Infernului lui Dante și fiecare episod (dacă e cineva curios, sunt foarte bine detaliate aici). Cu o coloană sonoră excepțională și un stil de animație înduioșător, viziunea creativă a lui McHale este garantată să încânte atât spectatorii care doresc doar să urmărească aventurile celor doi frați, cât și pe cei pregătiți să descopere toate paralelele care se pot face cu opera nemuritoare a lui Dante.

NOTE

1. Titlul s-ar traduce ca *După zidurile grădinii*. ↑
2. În original, The Unknown. ↑
3. În original, The Beast. ↑
4. „Lăsați orice speranță, voi cei ce intrați aici” – *Infernul*, cântul III, vv. 4-9. ↑

Imagine: YouTube